

บทคัดย่อ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมภาคบริการที่มีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีแนวโน้มว่าเป็นความต้องการอย่างมากในนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชีย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของไทยให้มีความโดดเด่นที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติให้เข้ามาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในประเทศไทยให้มากยิ่งขึ้น การวิจัยครั้งนี้ได้นำเสนอรูปแบบการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ที่เป็นการพัฒนาแบบบูรณาการองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ โดยมีวัตถุประสงค์หลักของการวิจัย คือ เพื่อนำเสนอรูปแบบมาตรฐานสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในรูปของศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแห่งเอเชียที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี และสังเคราะห์ผลการวิจัยจากโครงการย่อย 4 โครงการในแผนงานวิจัย ผลการวิจัยที่สำคัญ คือ รูปแบบและองค์ประกอบของการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในเอเชีย ซึ่งประกอบด้วย 4 ศูนย์ย่อย ได้แก่ (1) ศูนย์ข้อมูลด้านสถานการณ์แนวโน้มการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของไทย ประกอบด้วย หน่วยข้อมูลสุขภาพ หน่วยจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ หน่วยข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (2) ศูนย์พัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของไทย ประกอบด้วย หน่วยฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ หน่วยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ หน่วยตรวจประเมินและรับรองมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว (3) ศูนย์การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ประกอบด้วย หน่วยประชาสัมพันธ์และบริการข้อมูลข่าวสาร หน่วยทดสอบมาตรฐานสมรรถนะบุคลากรการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ หน่วยจัดการพัฒนาบุคลากรการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ หน่วยจัดการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพ (4) ศูนย์การพัฒนาศักยภาพอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ประกอบด้วย หน่วยประสานงานเครือข่ายภาครัฐและเอกชน หน่วยพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศ หน่วยส่งเสริมผลิตภัณฑ์และบริการด้านสุขภาพ หน่วยจัดการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการตลาด หน่วยงานดังกล่าวจะขับเคลื่อนให้เกิด การพัฒนาศักยภาพของการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ นอกจากนั้นแล้วมีผลผลิตจากการวิจัยที่สามารถนำไปใช้ได้ทันที ได้แก่ เว็บไซต์ เอกสารแผ่นพับ มีเอกสารรูปเล่มแสดงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีความโดดเด่นในประเทศไทย ผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะช่วยขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาศักยภาพอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของไทยในหลายมิติเพื่อรองรับการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในเอเชีย

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแห่งเอเชีย

ABSTRACT

Tourism is the service industry that has more important roles in Thailand economic system. Especially health tourism that is the interested trend of tourists in Asia region country groups. So this is necessary to develop distinguished Thai health tourism for fascinating more foreign tourists' participation. This research proposes development model of health tourism that systematically integrated health tourism factors. The main research objective is to propose standardized model for developing health tourism in the forms of Asia health tourism center. Mixed method research design and 4 research sub-projects synthetization were employed. In research plan, 4 research sub-projects are: 1. CENTER FOR INFORMATION OF HEALTH TOURISM STATUS AND TRENDS composed of health information's unit, health tourism programming unit, and health tourism resource information unit. 2. CENTER FOR THAILAND HEALTH TOURISM POTENTIAL DEVELOPMENT composed of health tourism database unit, health tourism resource development unit, and assessment and certification for health tourism resource standards unit. 3. CENTER FOR HEALTH TOURISM HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT composed of public relations and information service unit, health tourism personnel standard performance testing unit, health tourism personnel developing management unit, and professional qualification certification management unit. And 4. CENTER FOR HEALTH TOURISM INDUSTRY POTENTIAL DEVELOPMENT composed of public and private sector network coordination unit, international cooperation network development unit, health products and services promotion unit, and public relations and marketing promotion management unit. These entities will drive potential development of health tourism management. Furthermore, there are research outputs that can be immediately applied, such as: websites, brochure, and Thailand health tourism outstanding attraction resource pamphlet. Absolute research outcomes will impel Thailand health tourism industry potential development in various dimensions accommodating as the center for health tourism (destination) in Asia.

Key words: Health tourism / center for health tourism (destination) in Asia